

המאור שבתורה

מעט מן האור דוטה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר הכ"מ חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת א' שבט התשע"ז

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:54	17:46	י-ם
16:51	17:43	ת"א
16:51	17:43	חיפה
16:54	17:46	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

אתה עובד
בשביל
לחיות - אבל
העבודה
הורגת אותך.

ממעשה זה נלמד מהו הדבר שהטריד את מרן רבינו **עובדיה יוסף** זצ"ל במשך שנים רבות... יותר מכל דבר אחר. באחד הימים הגיע אל מעונו של מרן אחד האנשים אשר היוווק וביצור חומות הצניעות היווה אחד ממפעליו החשובים, רבי יעקב שמו, ובצער רב סיפר למרן על **מצב הצניעות בחו"ב**, ועל כך שאין עושים מספיק לחזק ולעורר על הנושא.

כאשר שמע זאת מרן, הדברים בערו לו כאש בעצמותיו ומיד צוה על נהגו הפרטי: "קח את רבי יעקב עם הרכב וסעו יחד להזמין לכאן את הגאונים רבי **יהודה צדקה** זצ"ל ורבי **בן ציון אבאי שאול** זצ"ל ונראה יחד מה לעשות".

אולם בזאת לא תמו מאמציו של מרן, אלא עוד פעמים רבות לאחר מכן זכה רבי יעקב לטלפון אישי ממרן, כאשר השאלה הקבועה חוזרת על עצמה: "אמור לי מה המצב? **האם יש שיפור?**" תוך כדי שהוא מברך אותו כדי השם הטובה עליו שיפעל עוד ועוד ויזכה לכל טוב.

ועשה טען כלפי הקב"ה: מאחר שבני-ישראל לא שמעו אליי, מה יהיה אם "ישמעני פרעה"? והלוא הדבר עלול לעורר עליהם **קטרוג חלילה**, ולא יהא לי פתחון-פה להמליץ טוב ולהתפלל עליהם, אלא אשאר בבחינת "ערל שפתים".

הסבלנות היא מחצית החכמה

מספר רבי משה יחזקאל זצ"ל - כל יום הייתי קם בשלוש לפנות בוקר ומסדר את הדברים לחליבה, ואחר כך הייתי הולך עם סבא רבי **סלמאן** לביה"כ, היינו חוזרים בשעה שש לחלוב את הפרות. באחת הפעמים כאשר קמתי מחליבת הפרות אחרי לילה שכמעט לא עצמתי עין, לא יכולתי להרשות לעצמי להניח ראשי על המיטה, על אף שהייתי עייף מאוד, **המחוח כולו מחכה** להלב ולמוצריו שסבתא שמחה הכינה, עד שהיו קוראים למשפחתנו "אבו חליב". העליתי את החלב על החמור והוספתי עליו את מוצרי הגבינות המוכנות של סבתא, והוריתי לחמור שיתחיל בצעדה.

החמור החל לצעוד וחישי מהרה נרדמתי **החמור הלך לפי בחירתו** היכן שחפץ אך אני ישנתי. וראה זה פלא החמור ידע לאן צריך להגיע, ובכל בית שהיו קונים חלב היה עוצר החמור ליד הקיר התנועע, שפשף את רגלי בקירה עד שהתעוררתי.

כן, לא ממש כמו חמורו של פנחס בן יאיר, אבל בערך... מאותו יום התחלתי ליישם את הרעיון את רוב **זמן השינה שלי** הייתי משאיר לזמן הרכיבה על החמור, ובשאר הזמן יכולתי לעסוק בתורה.

כל זמן של עמס בפנית, נתן ה'ה לראות את רבי **נסים יגן** זצ"ל נרתם לעצרה. כך גם **במוצאי החג** הראשון של פסח, כְּאִשֶּׁר עָזְבוּ הָאוֹרְחִים אֶת הַבַּיִת וּפְנּוּ לְדֶרֶךְ פֶּסַח, מוֹתְרִים אַחֲרֵיהֶם אֶת הַדִּיבְרָה וְזוֹקְקָה לְסֵדֶר וְלִנְקִיטָה יְסוּדִיִּים. כָּל בְּנֵי הַבַּיִת בְּנִצּוּחַוּוּ שֶׁל רַבֵּי נְסִים הָיוּ מְתַקְּסִים לְעֶזְרָה.

קרה פעם שאחד מבני המשפחה הנשואים, שְׁהֵינָה לְבוּשׁ בְּמַחְלָצוֹת חַג, בָּחַר שְׂלֵא לְהוֹשִׁיט יָד בְּמִקּוּם **לגער בו** או לשדל אותו, הוא פָּנָה אֵלָיו בְּמֵאוֹר פְּנִים וְשָׁאֵל: "איזו מצוה גדולה יותר: האם לסיע לרעה, או לבנות את בית המקדש? לו היו מקריזים פֶּעַת שְׁדָרוּשִׁים מִתְנַדְּבִים לְבָנוֹת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לֵלֵא סִפְקֵי הַיִּיט מִמֶּהָרָה בְּבִגְדֵי הַחַג שְׁעָלֶיךָ, וּמוֹכְנֵן הַתְּלַלְלֶךָ בְּטִיט וּבְלִבְנִים **למען המטרה הנעלה**. אִךְ כְּדֹאֵי שְׁמַעְצֵר וְתַחֲשֹׁב, כִּי עַד כַּמָּה שָׂוֹן מְצוּה נְעָלָה, לְקַחַת חֶלֶק וְסוֹיַע בְּבִנְיַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מְצוּהָ שֶׁל **עורה לרעיתך** נְחוּצָה וְחֲשׂוּבָה לְאִין עֶרְךָ. כִּי אֲנִישִׁים רַבִּים יְרוּצוּ לְעוֹר בְּבִנְיַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אִךְ לֹא־שָׂתָדֵךְ רַק אִתָּהּ יִכּוֹל לְעוֹר".

הדיבור בתורה ובתפילה מעורר את **עצם הנפש** זהו שנאמר: "כל עצמותי תאמרנה". כלומר, עצמות הנפש באה לידי ביטוי **באמירה ובדיבור**. אך כל זה הוא כאשר הדיבור יוצא בהתלהבות, מתוך חיות פנימית.

לדיבור כוח גדול, הן לטוב הן למוטב, והוא **עיקר הוויית האדם**. לכן הדיבור הוא בבחינת 'פרי', כפי שנאמר "בורא גיב שפתים", שהדיבור הוא פרי השפתיים ותנובתן, כמו הפרי שהוא תכלית האילן.

בצרות של אחרים - תמצא שחיין בעצם יפיו

נקודה למחשבה
מעשה ברפא יהודי חכם וגדול, שקצף עליו המלך ושם אותו בבית האסורים. המלך ציווה לשר בית הסוהר לשים אותו בציינוק צר וחשוך, עול ברזל יהיה על צווארו ויתנו לו לאכול את המינימום ההכרחי. עבר זמן והסוהרים הבחינו שעל פניו של האסיר לא ניכרו כל סימני צער וסבל. שאלו אותו: "כיצד אתה מצליח לשרוד בתנאים קשים כאלו?", אמר להם הרופא: "לקחתי לי חמשה סוגים של 'תרופות' בהם אני מרפא את עצמי מכל צער ומכל כאב:
הדבר הראשון הוא הבטחון בה' ית' שיכול להצילני גם מיד המלך, כי לב מלכים ביד ה'. לכן אין כל סיבה שאהיה שרוי בצער, שהרי כוחו של הבורא גדול לאין ערוך מכוחו של המלך ששם אותי בכלא, ואם הקב"ה רוצה, יכול להוציא אותי מכאן. החיווק **השני** הוא בידועי שחטאיי גרמו לי זאת ואני עצמי הייתי הסיבה לכך, ולכן לא אתרעם, אין ייסורים בלא חטא'. הדבר **השלישי**, ידעתי שלטובתי הקב"ה מייסרני כדי למרק עוונותיי בעוה"ז, ובזכות השמחה שאני שמח בייסורים אלו באה טובה לעולם. **הרביעי**: אפשר שהיה מביא עלי הבורא צרות גדולות מאלו. והדבר **החמישי**, שידעתי שתשועת ה' כהרף עין, כי חנון ורחום הוא וניחם על הרעה! סימנים אלו ערכתי אותם ועשיתי מהם שיקוי ואני שותה ממנו מעט בכל יום וזה שהעמידני על כוחי ולא השתנו פניי. דברי הרופא הגיעו לאוזני המלך, והוא **ריחם עליו** ונתן לו הניגנה.
אדם צריך להכין את עצמו לכל מיני נסיונות. תמיד ליהיות מוכן לכל מצב קשה (העורך)

בימי השואה הנוראה שניתכה על עם ישראל לפני כששים שנה. נמנו וגמרו מספר רבנים בעלי "קבלה מעשית" אשר בירושלים, לעשות מעשה כדי שינהל הנאצי **מפלה מוחצת** אחרי שביירו שמו ושם אמן, החליטו לעלות באווירון מעל מערת המכפלה ולשחוט שם תרנגולת, ובשעת מעשה יכוונו כוונות ושמות קדושים. ועל ידי כך יעקר הצורר מן העולם.

ואולם יוזמה זו לא התקבלה יפה אצל גדולי הרבנים בעיה"ק. יום אחד, כאשר ישב הגה"צ רבי **שמעון צבי הורוביץ** זצ"ל (מייסד ישיבת שער השמים) ועסק בשיעורי תורה, התפרץ לפתע אחד מקנאי ירושלים ומחה כנגדו קבל עם ועדה על אותה פעולה של שחיטת תרנגולת שנראית כפעולת כישוף. רבי שמעון **ישב בהנעה** וקיבל את ביוזינו באהבה ולא הגיב מאומה. רק כעבור שבוע גילה רבי שמעון ברבים שאין לו כל שייכות לפעולת שחיטת התרנגולת. ואדרבה, הוא אף היה מהמתנגדים לפעולה זו. ומה שלא הגיב למחאות נגדו **משום שחשש** שבתגובתו עלול לבוא לידי כעס ומחלוקת.

הרה"ק רבי **משה חיים לוצאטו** זצ"ל אומר: מאי תבוא לנו הדבקות וההתלהטות בנפשותינו אליו יתברך ולתורתו אם לא נשעה אל גדולתו ורוממותו אשר תוליד בקרבנו הדבקות.

בכותו של הדיבור להגביר את המידות או להחלישן. כמו אדם המדבר דברי אהבה, שבוה הוא **מגדיל ומרבה** את אהבתו יותר מכפי שהייתה לו קודם לכן. וכך הוא בכעס, שהדיבור מחזקו ומגבירו, ואילו כשהאדם נמנע מלדבר, **הכעס נחלש**. לכן סגולה למידת הכעס שהאדם ישתוק ולא ידבר עד שהכעס ייעלם.

שאל אחד את הגאון רבי **שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל: מדוע אמרו חז"ל "כל המלמד בן חבירו תוה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו"? הסביר לו רש"י: "משום שמלמד תלמידים, אינו מן **הדברים הקלים**. הרבה עמל ויגיעה צריך לכך. ובהזדמנות אחרת הביא רש"י ז"ל ביאורו של הגרי"ל **חסמן** זצ"ל על מה ששאל משה רבינו את הקב"ה: "האנכי הרייתי את העם הזה אם אנכי ילידתיהו... מאין לי בשר לתת לכל העם הזה" ותמוה: אם כן ילד אותם, מהיכן יהיה לו בשר במדבר? אלא התירוץ: אם ילד זה שלו, **היה מתאמץ ומשיג** עבורו בשר אף במדבר. כי עבור ילדו שלו מוסרים את הנפש.

"ובחינה כזו של מסירות נפש" – הוסיף רש"י – "אמורה להיות גם אצל המלמד בן חבירו תורה "כאילו ילדו..." **במלחמת ששת הימים**, כאשר פגזים נפלו בכל שטחי ירושלים, נטש רש"י את מעונו שבשכונת שערי חסד, מתוך אהבתו ומסירותו לתלמידיו, ועבר עם בני ביתו להתגורר בין כתלי הישיבה **בבית וגן**. במשך כל תקופת המלחמה, מתחילתה ועד סופה.

אחד בא לרב שלו ושאל אותו: רב, מה המקור בתורה לזיקוקים ביום העצמאות? אמר הרב: ת'אמת אני לא יודע מה, אבל מה שאני בטוח שזה עושה **רשע גדול בשמיים**...

הגאון רבי **יוסף שלום אלישיב** זצ"ל- נולד בחודש ניסן התר"ע בהומל שבליטא (בלרוס) כבן יחיד להוריו לאהרן **כ-70 שנות ישואן**. בילדותו שימש כסופר של סבו, לאחר שעניו של הסב כהו. משפחתו ביקשה לעלות לארץ בשנת התרפ"ד ובעצת מרן **החפץ חיים** זיע"א לצורך אישור עליה והוצרך להתאחד כמשפחה שינו את שם משפחתם ל'אלישיב' כשם נעוריו של אמו. והם השתקעו בבית נייטיין' שבשכונת 'מאה שערים' בירושלים.

כמו שיש חיידקים גשמיים שנוצרים בעקבות **מחלות ויהומים** והם מרעילים את האוויר, כך יש **חיידקים רוחניים** שנוצרים מעבירות החטאים של בני אדם.

כל העלונים: hamaor.net

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

וידבר ה' אל משה ואֵל אַהֲרֹן וַיֹּצִיֵם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פְּרֻעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם.. (שמות ו, יג).

ה' יתברך מצוה את משה ואהרן להנהיג את בני ישראל בנחת ולסבול אותם (רש"י שם) – וַיֹּצִיֵם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וכן לכבד את פרעה מלך מצרים ולחלוק לו כבוד בדבריהם (שם).

וכפי ששנו רבותינו במדרש – אמר להם הקדוש ברוך הוא חלקו כבוד למלך שאני רוצה לעשות בו דין, לפיכך נהג משה בו כבוד שאמר לו **פֶּן יִפְגְּעֵנוּ בְּדַבְּרֵךְ אוֹ בְּקָרְבֶּךָ** (שמות ה, ג), שהיה צריך לומר פן יפגע, אלא שנהג בו דרך כבוד.

וביאר **החתם סופר** שאם משה רבינו היה מבזה את פרעה מלך מצרים, הביזיון והיסורים הגדולים הללו שהיה סופג פרעה, היו ממרקים את עוונותיו ומונעים ממנו לקבל את עשרת המכות שתכנן הקב"ה לתת עליו, כיון שקיבל את מכסת הייסורים בביזיון שהתבזה, ולכן ציוה ה' למשה לנהוג בפרעה בכבוד מלכות ודרך ארץ.

ומכאן נלמד עד כמה זהירות צריכים אנו להיזהר בכבוד כל נברא, ומסופר בעניין זה סיפור נוראי על הגאון רבי **ישעיה פיק** זצ"ל בעל מסורת ה"ש"ס, שלאחר שנפטר והספידוהו כל גדולי ישראל בכבוד גדול וקברוהו, קם הרב למחרת ממקום קבורתו, התייגע בישיבתו והורה לאחד התלמידים **לאסוף את כל הקהל כיון שברצונו להעביר מסר גדול וחשוב**.

עלה הרב לבימה וסיפר שהגיע לעולם העליון ושם הראו לו את חלקו הגדול השומר לו, עין לא ראתה אלקים וזלתך יעשה למחפה לו (ישעיה סד, ד), על הרביעת התורה וזיכוי הרבים הגדול שעשה במשך כל ימי חייו, אך לא נתנו לו להיכנס למקומו, כיון שלא לימד ודרש בענייני מוסר וכבוד בין אדם לחבירו, ודרך ארץ שקדמה לתורה, ולכן ניתנה לו האפשרות לרדת שוב לעולם הזה ולמסור דברי מוסר חוצבי להבות בעניין הזהירות בכבוד כל יהודי ועל החובה לעזור ולתמוך בזולת ולקבלו בסבר פנים יפות. ומיד בגמר השיחה נעלם הרב באופן פתאומי.

יהי רצון שנהרג בכבוד חבירו ונראה בקרוב בישיבת ישראל השלימה, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

"אריכות ימים" אינה סתם אריכות שנים, כי יש אדם שחי **שנים רבות**, אבל ימיו עוברים וחולפים ולא נשאר מהם מאומה בדברי הנצח של עם-ישראל – תורה, יראת-שמים ומידות טובות, שנזכרים **לדור-דורות**.

אריכות ימים היא כאשר נוסף על אריכות השנים, כל יום בחיי האדם **מלא תורה** ועבודה ה', ואין רצונו בפריקת עול.

רשימת תפוצה
info@hamaor.net

מתח עצום שרר לעת שהשמיע רבי **שמעון שקאב** זצ"ל את שיעוריו בישיבה, משום שחששו לאבד אפילו הגה קל. גם התכונה בישיבה שקדמה לשיעוריו, ההתבוננות והציפייה, עשו רושם בל ימחה. לפי שכל מילה של רבי שמעון, כל תג וכל גה – נחשב **ליסוד ברזל**, להלכה חתוכה שאין אחריה ולא כלום. אפשר להתווכח על סברה זו או אחרת צריך להתעמק ולהבין, אולם- זהו זה! מראש. סיפר הגרונ רבי **ישראל גוסטמאן** זצ"ל בעל "קונטרסי השיעורים" שהיו בחורים שמרוב השתוקקותם לשיעור, היו מנסים באמצעות אותם מראי מקומות **לצפות מראש** את תוכנם של הדברים שיאמרו בשיעור.

הנה הגמרא במסכת ברכות אומרת: אמר לו רב **פפא לאביי** מה ההבדל בין הדורות הראשונים שנעשה להם ניסים, ואילו אנו בדורנו לא נעשה לנו ניסים? אם הסיבה שגורמת לזה הוא מצד הלימוד, הרי אנו "גדולים" מהם, שהרי בזמנו של רב **יהודה** היו לומדים רק סדר נזיקין, ואילו אנו לומדים את כל הששה סדרי משנה, ואילו כאשר היה מגיע רב יהודה לסוגיות שבעוקצים, כגון: "האשה שכובשת ירק בקדרה", או "זיתים שכבשן בטרפיהן טהורים", היה אומר סוגיות קשות אני רואה כמו הקשויות הגדולות של רבותי **רב ושמואל**, ואילו אנו יש לנו שלושה עשר ישיבות רק במסכת עוקצין. וכאשר רב יהודה כאשר היה **מוריד את נעלו** האחד מפני הצער, היה מגיע "מיד" המטר, ואילו אנו מצטערין כל היום כולו, וגם מרבים מאוד בתפילה ולא יורד לנו גשם.

אמר לו אביי שההבדל הוא, שהדורות הראשונים מסרו את עצמם על "קידוש השם", ואילו אנחנו לא מוסרים את עצמנו על קידוש ה'. והמשיך אביי לומר לו דוגמא על מסירות נפש על קידוש ה', כמו שהיה מסופר על רב **אדא בר אהבה** שהוא ראה גויה אחת שהיתה מהלכת בשוק בבגד אדום, הוא חשב שהיא בת ישראל, והלך אצלה וקרע לה את בגדיה, ולבסוף התברר שהיא הייתה גויה. והבגד היה יקר מאוד והעריכו אותו בארבע מאות זוזים שהיה שוויה של הבגד הרבה מאוד, אמר לה מה שמך, אמרה לו מתון, אמר לה מתון מתון ארבע מאות זוזים שיים, כלומר, אם הייתי ממתין קצת לברר אם את יהודיה או גויה, לא הייתי צריך להפסיד ארבע מאות זוזים. רואים אנו מכאן את ההבדל הגדול שהיה בין הדורות אפילו בזמן הגמרא, זאת ועוד, רואים אנו "יסוד עצום" שהנהגת ה' עלינו היא **מידה נגד מידה**, וכפי ההתנהגות שלנו למטה כך ה' מתנהג עמנו, כלומר שהאדם **בהתנהגותו שלו קובע** איך תהיה הנהגת ה' כלפיו, "לפעמים" אנו חושבים למה לזה טוב ולי פחות טוב, התשובה נעוצה בגמרא הנזכרת.

לעילוי נשמת: שרון בן זרבה, ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, שלומית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר גוננים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברס בן זוהרה אליעזר בן רביה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג. **מזן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

איש אחד, שנסע במחלקה הראשונה ברכבת, הוציא סיגריה והתחיל לעשן להנאתו. "סלח לי", העיר לו אחד הנוסעים, "זה קרון של לא מעשנים". "אני יודע", הוא השיב והמשיך לעשן. השני מתעצבן, יצא מהקרון וחזר כשהוא מלווה בכרטיסן. "אסור לעשן פה", אמר לו הכרטיסן, "האדון הזה אומר שהוא כבר העיר לך על זה". הוא כיבה את הסיגריה שלו, הביט לרגע באדון ואמר לכרטיסן, "לאדון הזה אין שום זכות להעיר לי. יש לו כרטיס למחלקה השלישית והוא יושב כאן." הכרטיסן בדיק את הכרטיס של השני וסילק אותו בבושת פנים. בתחנה, כששניהם יורדים, שואל האדון שסולק מהקרון, "איך ידעת אני לא מהמחלקה הראשונה?"

השיב לו, "כי הכרטיס שלך בצבץ מהכיס וראיתי שהוא בדיוק **כמו הכרטיס שלי**..."